

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

A tájvédelem aktuális szabályozási környezete a jogalkotó szemével

Csőzi Mónika
Vidékfejlesztési Minisztérium
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

A tájvédelem jogszabályi és stratégiai háttere

Az Európai Táj Egyezmény kihirdetéséről szóló 2007. évi CXI. törvény

*Az Országgyűlés, egyetértve az Európa Tanács azon felismerésével, hogy a tájak elengedhetetlen összetevői az emberek környezetének, kifejezik közös **kulturális és természeti örökségük** sokféleségét, és **identitásuk alapját képezik ...***

Ország teljes területére vonatkozik

- mind a kiemelkedő,
- mind az átlagos vagy
- leromlott állapotú tájakra is

olyan **táj-politikát** alakítanak ki és váltanak valóra, amelynek célja

- **a táj védelme,**
- **kezelése és**
- **tervezése**

Törvényből fakadó feladatok

Általános feladatok

- **törvényben rögzíteni** a táj ügyét (kihirdető törvény által megvalósult)
- tájpolitika megvalósítása **egyedi intézkedésekkel**
- **részvételi eljárások** kialakítása
- **táj integrálása** a szakpolitikákba

Egyedi intézkedések

- Téma iránti **fogékonyság növelése**
- **Képzés és oktatás**
- Tájak **számbavétele és értékelése**
- **Minőségi célkitűzések meghatározása**

*Az Európai Táj Egyezmény
kihirdetéséről szóló 2007.
évi CXI. törvény*

a táj fontos **közérdekű** szerepet tölt be **kulturális, ökológiai, környezeti és szociális** téren, és a **gazdasági tevékenységeket segítő erőforrásként** működik, amelynek védelme, kezelése és tervezése új munkahelyeket teremthet;

a táj védelme a táj jelentős vagy jellemző sajátosságainak megőrzésére és fenntartására vonatkozik. Örökségi értékét **a táj természeti adottságai és/vagy az emberi tevékenységek révén kialakult elemeinek jellemző összetétele** adja.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

A tájvédelmi tevékenység tárgya (a táj)

a földfelszín térben lehatárolható,
jellegzetes felépítésű és sajátosságú része,
a rá jellemző

**természeti értékekkel és
természeti rendszerekkel,**
valamint
**az emberi kultúra
jellegzetességeivel** együtt, ahol
kölcsönhatásban találhatóak a
természeti erők és a mesterséges (ember
által létrehozott) környezeti elemek.

Minden táj ?

= Európai Táj Egyezmény

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

A tájvédelmi tevékenység feladatai, szempontjai

- meg kell őrizni a **tájak természetes és természetközeli állapotát**,
- gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó **természeti értékek, természeti rendszerek** és az **egyedi tájértékek** fennmaradásáról,
- biztosítani kell a **táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek**, a tájakra jellemző **természeti rendszereknek** és **egyedi tájértékeknek** a megóvását a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével
- a **történelmileg kialakult természetkímélő használat** által meghatározott adottságoknak és a természeti értékeknek a figyelembevétele
- hogy a **vadon élő állatfajok** egyedeinek **átjutása** – megfelelő térközönként – **biztosítva legyen**, a **vadon élő madarakat ne veszélyeztessék** a nyomvonalas létesítmények
- biztosítani kell a **jellegzetes tájképi elemek fennmaradását**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

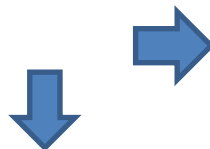
A tájvédelmi célok megvalósításának területei

- épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések külterületi elhelyezése (tájba illesztés),
- használaton kívül helyezett épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések új funkciójának megállapítása, illetve ennek hiányában megszüntetése, elbontása;
- művelési ág változtatás, más célú hasznosítás;
- a gazdálkodással összefüggő épületek, építmények, létesítmények és berendezések elhelyezése;
- a felszíni tájsebek rendezése;
- a jellegzetes tájképi elemek fennmaradását biztosító eljárások;
- külterületi ingatlan belterületté, illetve beépítésre szánt területté minősítésére;
- elektromosenergia-szállító légvezetékek létesítésekor, valamint közép feszültségű szabad légvezeték teljes szakaszhosszra kiterjedő felújítása.

*A természet védelméről
szóló 1996. évi LIII. törvény*

*A tájvédelmi célok
megvalósításának területei*

Engedély nélkül végezhető
tevékenységek (eszköz?)

Hatósági eljárás (engedély
köteles tevékenység!)

Döntést segítő
tervi elem

Tervezői
szakmai
követelmények

Szakhatósági
részvétel

Szakkérdés
vizsgálata

Döntéshozatal
részletszabályai

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

A tájvédelmi célok megvalósításának területei

- a jellegzetes tájképi elemek fennmaradását biztosító eljárások;
- a gazdálkodással összefüggő épületek, építmények, létesítmények és berendezések elhelyezése
- a település-, a területrendezés és fejlesztés, különösen a területfelhasználás,

Területi, települési
tervezési folyamat

Tájvédelmi célú tartalmi
elem

Tervezői szakmai
követelmények

Részvétel a
véleményezésben

Részletszabályok

Alátámasztó
munkarészben

Jóváhagyandó
munkarészben

*A természet védelméről
szóló 1996. évi LIII. törvény*

*A tájvédelmi rendelet
törvényi felhatalmazása*

7. § (4) A **táj jellege**, a **természeti értékek**, az **egyedi tájértékek** és a **tájképi adottságok** megóvására vonatkozó részletes szabályokat az (1)–(3) bekezdésekben foglaltakra tekintettel a Kormány állapítja meg.

85. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza
1. a **táj jellege**, a **természeti értékek**, az **egyedi tájértékek** és a **tájképi adottságok** megóvására vonatkozó szabályokat;

A tájvédelmi szakhatósági hatáskörbe tartozó engedélyezési eljárásokról szóló 166/1999. (XI. 19.) Korm. rendelet

A felügyelőség tájvédelmi szakhatóságként működik közre

- a) a települések külterületén és
- b) a települések belterületén egyedi tájérték, természeti terület és az országos jelentőségű védett természeti terület esetén

1. Telekalakítási, építésügyi hatósági engedélyezési eljárásában.
2. Egyes villamos energia termelésével, szállításával és szolgáltatásával kapcsolatos hatósági engedélyezési eljárásban.
3. Egyes gázszolgáltatási, gázértékesítési hatósági engedélyezési eljárásban,
4. Egyes termőföld más célú hasznosítására vonatkozó hatósági engedélyezési eljárásban,
5. Egyes erdészeti hatósági engedélyezési eljárásokban
6. Egyes bányafelügyeleti hatósági engedélyezési eljárásokban
7. Egyes hírközlési hatósági engedélyezési eljárásokban
8. Egyes közlekedési hatósági engedélyezési eljárásokban,
9. Régészeti feltárások, illetve a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 63. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tevékenység engedélyezése esetén.
10. Egyes vízjogi eljárások

2008. Évi dereguláció

A tájvédelmi szakkérdés vizsgálatának köre

1. Telekalakítási, **építésügyi** hatósági engedélyezési eljárásában.
2. **Egyes villamos energia termelésével, szállításával és szolgáltatásával kapcsolatos hatósági engedélyezési eljárásban.**
3. Egyes gázszolgáltatási, gázértékesítési hatósági engedélyezési eljárásban, ÁTH
4. **Egyes termőföld más célú hasznosítására vonatkozó hatósági engedélyezési eljárásban,**
5. **Egyes erdészeti hatósági engedélyezési eljárásokban**
6. **Egyes bányafelügyeleti hatósági engedélyezési eljárásokban, ÁTH**
7. **Egyes hírközlési hatósági engedélyezési eljárásokban**
8. **Egyes közlekedési hatósági engedélyezési eljárásokban, ÁTH**
9. **Régészeti feltárások, illetve a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 63. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tevékenység engedélyezése esetén.**
10. **Egyes vízjogi eljárások**
- +1 . **Távhőtermelő létesítmények létesítési és a távhővezeték vezetékjogi engedélyezési eljárása**

*347/2006. (XII. 23.) Korm. Rendelet
481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet*

*a környezetvédelmi, természetvédelmi,
vízvédelmi hatósági és igazgatási
feladatokat ellátó szervek kijelöléséről*

Ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik a **természetvédelmi szakhatóság a természet és a táj védelmére vonatkozó nemzeti és közösségi jogi követelményeknek való megfelelés** elbírálására vonatkozó szakhatósági feladatkörében azt vizsgálja, hogy az engedélyeztetni kívánt tevékenység, építmény, létesítmény megfelel-e

- *a) a védett természeti értékek és területek megőrzése, fenntartása, fejlesztése, helyreállítása, kiemelt oltalmuk biztosítása,*
- *b) a közösségi és a kiemelt közösségi jelentőségű fajok, továbbá élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, fejlesztése és helyreállítása, a Natura 2000 területek egységességének biztosítása, valamint*
- *c) a **természeti értékek és területek, a tájak és az egyedi tájértékek, valamint azok természetvédelmi rendszereinek, jellegzetességének, biológiai sokféleségének, természetes vagy természetközeli állapotának megőrzése, fenntartható használatának és helyreállításának elősegítése***
- *nemzeti jogszabályokban és általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó közösségi jogszabályokban rögzített követelményeinek.*

*A biológiai sokféleség
megőrzésének nemzeti
stratégiája (2014-2020)*

*A tájvédelmet közvetlenül
érintő intézkedések*

- **Tájosztályozási rendszer** módszertani megalapozása, a főbb tájtípusok meghatározása,
- A **táj változásának monitorozását** megalapozó módszertan elkészítése, mintaterületen történő alkalmazása.
- A **táj védelméről szóló rendelet** kihirdetése.
- Komplex **tájrehabilitációs és tájrekonstrukciós mintaprojektek** indítása.
- A biológiai és táji diverzitás megőrzését és fejlesztését szolgáló **tervezési és szabályozási elemek** meghatározása.
- A **tervezési folyamatokba illeszthető tájértékelési módszertan** kidolgozása a fejlesztési célok biodiverzitás alapú területválasztása érdekében.

*Nemzeti Környezetvédelmi
Program IV. 2014-2019*

*A tájvédelmet közvetlenül
érintő intézkedések*

- **Nemzeti Táj-politika és -stratégia** megalkotása;
- tájak **tájkarakter alapú osztályozási rendszerének** és az az alapján készülő országos tájleltár összeállítása;
- **tájváltozás-monitorozó rendszer** kidolgozása;
- **tájvédelmi szakhatósági munka fejlesztése, tájvédelmi tervek** készítése;
- **egyedi tájértékek** kataszterezésének folytatása a helyi közösségek bevonásával;
- a **tájvédelem integrálása** az ágazati politikákba, stratégiákba, a terület- és településfejlesztési és -rendezési dokumentumokba).
- Az **Európai Tájegyezménnyel összefüggő hazai feladatok** ellátása.
- A **fényszennyezés** csökkentésének elősegítése a közvilágítás korszerűsítése során.

*Nemzeti Természetvédelmi
Alapterv IV. 2014-2019*

*A tájvédelmet közvetlenül
érintő intézkedések*

- Az **egyedi tájérték** kataszterezés eredményeinek a településrendezési tervezési folyamatokba történő integrálása, a helyi közösségek intenzívebb bevonásával.
- A **fényszennyezéstől mentes csillagos égbolt** láthatóságának megőrzése, javítása.
- A táj védelmét, kezelését és tervezését integráló **Nemzeti Táj-politika és -stratégia** megalkotása, a tájvédelmi szemlélet integrálása az ágazati politikákba.
- A tájegyedmény végrehajtásához szükséges **hazai jogi szabályozási feladatok** és intézkedések a **tájegyedménnyel való összhang** erősítése érdekében.
- A hazai tájak egységes értékelési szempontrendszerének kidolgozása, a tájak új, **tájkarakter (tájjelleg) alapú osztályozása**, a módszertan szabványosítása.

Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020

A tájvédelmet közvetlenül érintő célok, intézkedések

7.2. Vidéki környezetminőség javítása

- **Egyedi tájértékek megőrzése**
- *Speciális területeket érintő **tájtervezés***
- *Infrastruktúra-elemek **tájba illesztése***

7.4.3 Táj és agrár környezetgazdálkodási program

- **Tájkarakter védelmi program** (az általános tájvédelem és az agrárstratégia sürgős összehangolása, a természetvédelem szempontjainak beépítésével)

7.7.1 Képzés, szakoktatás program

- A „helyi” ismeret oktatása helyi tantervekkel, a helyi, **táji értékek** megismertetésével

Jogalkotási folyamat

Munkacsoport (2013)

Szakmai előkészítés (2014. 1. félév)

körlevél

műhelysorozat

szakmai dokumentum összeállítása

tájéveldelmi értekezlet

szakmai dokumentum egyeztetése

Normaszöveg (2014. 2. félév)

Közigazgatási egyeztetés (2014. 2. félév)

Társadalmi egyeztetés (2014. 2. félév)

Javaslatok

- A természetvédelmen és a tájvédelem viszonyrendszerének felülvizsgálata
- Egységes feladatértelmezés
- Definíciók

„funkcionális és esztétikai összehangolás”, „tájba illesztés”, „jelentős megváltoztatás”, „természeti érték” stb.

- A felügyelőség szakhatósági hatáskörének megteremtése

termőföld más célú hasznosítás, erdőterületek termelésből való kivonási eljárásaiban való szakhatósági részvétel, nagyobb víztározók kialakítása, nagyobb erdősítések, tájvédelmi szempontból kiemelt erdők tájképvédelmi erdővé minősítése, Környezetvédelmi engedélyezési eljárások keretében védő és kiegyenlítő zöldfelületek előír

Javaslatok

- Dokumentációk, munkaanyagok, tervtípusok, munkarészek tájvédelmi tartalmi követelményeinek meghatározása
ismérveit, elkészítésének módszereit, elfogadásának lehetőségét lenne szükséges előírni.
- Helyi építési szabályzat szabályozására vonatkozó részletszabályok
- Zöldfelületi rendszerre vonatkozó szabályok
- Olyan építmények tételes felsorolása, építménytípusok, szín- vagy anyaghasználat tételes felsorolása, amelyek általánosságban tájidegennek tekinthetők

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmet!

